

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Чхатарашвілі Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЛЮНОК І ЖИВОПИС

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

В6 «Перформативні мистецтва»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Сценографія театру ляльок»

(назва освітньої програми)

2026

Розробники: Івановська Анастасія Петрівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок, член Спілки художників України

Викладачі: Івановська Анастасія Петрівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок, член Спілки художників України

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
Кафедра мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

 (Сільченко Т. І.)
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старшим викладачем, заслуженим діячем мистецтв України (Погребняк М. С.)
(підпис)

25.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		денна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 1	1			
Семестр	I	II		
Кількість кредитів - 7	4	3		
Загальний обсяг годин -210	120	90		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	Семінарські			
	Практичні			
	90	90		
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	30			
Вид підсумкового контролю	Залік	Іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Малюнок та живопис» призначена для студентів 1 курсів протягом 1-2 семестрів, які навчаються за спеціалізацією: «Сценографія театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та вимагає від студента набуття та засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та фахових навичок, необхідних йому для творчої роботи в професійному театрі ляльок.

Мета навчальної дисципліни «Малюнок та живопис» полягає у наступному:

- формування світогляду, розвитку естетичного смаку, особистих художніх вимог до себе;
- набуття практичних вмінь та навичок для самостійної роботи над проектами;
- застосування на практиці (у проектах) майстерності художника сценографа театру ляльок;

- оволодіння принципом створення образу шляхом поєднання різних графічних та живописних технік та матеріалів;
- застосування і органічне вплітання у виставу додаткових компонентів: фактур, кольорів, графічних ритмів тощо;
- відчуття образу та вміння його створювати;
- розвиток творчого переосмислення дійсності (декоративність, стилізація, образність тощо).

Навчальна дисципліна «Малюнок та живопис» передбачає наступні **завдання:**

- вивчення принципів і традицій класичного реалістичного живопису на основі методу набуття вмінь та навичок необхідних для роботи художника театру ляльок;
- навчитись передавати об'єм та перспективне скорочення поряд з оволодінням технікою живопису, технікою кольорової графіки (пастель), технікою живопису гуашевими, акриловими та олійними фарбами, змішаними техніками, а також різними графічно-печатними техніками;
- в довгострокових етюдах поглиблено вивчити натуру;
- творчо переосмислювати набуті знання і вміння та кристалізувати власну техніку;
- орієнтуватися в різноманітних стилях живопису;
- кваліфіковано використовувати можливості різних стилей живопису в безпосередній роботі художника-сценографа для створення ескізів ляльок та оформленні театральних вистав;
- сформувати у студента естетичний смак, театральну культуру та правила роботи в колективі.

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП), студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗКЗ. Здатність застосовувати знання та методи природничих наук, технологій у професійній діяльності.

ЗК04. Здатність застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології, створюючи цифровий контент у професійній діяльності.

ЗК5. Здатність до саморозвитку, підтримки власного фізичного і психологічного здоров'я, участі у суспільному житті.

ЗК7. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати проєктами, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

ЗК08. Здатність жити і працювати у мультикультурному та мультилінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та значення творчого виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і застосовувати власні ідеї у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі у суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення перформативного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК13. Здатність створення просвітницьких проєктів з метою популяризації мистецтва театру ляльок в інформаційному просторі.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

- ПР2. Мати теоретичні та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.
- ПР6. Аналізувати проблемні ситуації й ухвалювати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.
- ПР7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.
- ПР8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.
- ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проєкту).
- ПР14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.
- ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.
- ПР19. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.
- ПР20. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.
- ПР21. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт			
	денна форма		заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

[illegible]

2.4. Живопис. Натюрморт в техніці пуантилізм				9										
2.5. Малюнок. Натюрморт з архітектурними елементами				9										
2.6. Живопис. Натюрморт в авторській техніці				9										
2.7. Малюнок. Великий складний натюрморт в ракурсі				9										
2.8. Живопис. Натюрморт тематичний з маскою				9										
2.9. Малюнок. Натюрморт багаторівневий.				9										
2.10. Живопис. Авторський складний натюрморт				9										
Всього за 2 семестр	90			90										
УСЬОГО	210			180										

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Натюрморт (практична робота).

Основні поняття/ключові слова: натюрморт, кольорове коло, перспектива, побудова, колорит, тепло-холодність.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 4

Додаткова: 1, 3, 6

1.1. *Малюнок. Натюрморт з геометричними фігурами.*

Графічні техніки та закони побудови нескладних предметів на площині.

Освоєння лінійної та повітряної перспектив.

1.2. *Живопис. Натюрморт в техніці гризаль.*

Живописна техніка гризаль. Нюанси виконання. Монохромний градієнт.

1.3. *Малюнок. Малюнок драперії*

Оволодіння технікою передачі форм різних драперій. Контрасти та деталі.

Освоєння основних принципів. Виконання вправ.

1.4. *Живопис. Натюрморт в теплій кольоровій гамі.*

Малювання натюрмортів в теплій кольоровій гаммі Передача тональних градієнтів. Підкреслення смислових акцентів .

1.5. *Малюнок. Натюрморт з драперіями на фактуру*

Етюдна робота. Швидке та довготривале малювання. Поєднання навичок в тематичному натюрморті. Створення образу. Побудова простору листа плямою.

1.6. *Живопис. Натюрморт в холодній кольоровій гаммі*

Основи кольорознавства. Натюрморт в холодній гаммі. Використання допоміжних кольорів (практична робота). Органічне поєднання образу з кольором.

1.7. *Малюнок. Натюрморт з геометричною розеткою*

Нескладний натюрморт з геометричною розеткою. Відчуття цілісності та органічне поєднання компонентів натюрмарту.

1.8. *Живопис. Натюрморт в повноцінній кольоровій гаммі .*

Етюдна робота та навички етюдного живопису.

1.9. *Малюнок. Натюрморт складний з елементами архітектурних форм*

Складний натюрморт з архітектурними елементами. Конструктивний підхід при малюванні великих складних форм. Мислення формою.

1.10. *Живопис. Складний натюрморт на фактуру*

Фактура в натюрморті та інтер'єрі. Відчуття плями та лінії.

Тема 2. Натюрморт в інтер'єрі (практична робота)

Основні поняття/ключові слова. Конструкція. Будова. Анатомія. Пластика. Пропорції. Ракурс.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 4.

Додаткова: 1, 3, 5.

2.1. *Натюрморт в архітектурному стилі з елементами декору .* Тематичний натюрморт. Розбір постановки. Аналіз запропонованих предметів, фактур. Визначення композиції, пластичної ідеї, системи побудови. Архітектоніка натюрморта, поділ на головні та другорядні деталі, аналіз етюдів.

2.2. *Натюрморт. Контраст кольорових драперій.* Розбір натюрморта: створення гармонійної композиції, розбір головних характеристик. Аналіз колориту постановки,.

2.3. *Тематичний натюрморт (практична робота).* Робота над композицією, пластикою картини. Ритм, фактура, маси плям, тон. Внутрішня конструкція.

2.4. *Декоративний натюрморт зі складними предметами (практична робота).* Уміння швидко орієнтуватись в різних форматах, у роботі з композицією. Самостійний пошук різних варіантів композиційного рішення і пластики. Використовування попередньо придбаних навичок. Пластичні рішення натюрмортів в інтер'єрі, характер і виразність образу. Фіксація головних стилістично цікавих деталей композиції.

2.5. *Малюнок з гіпсовими фрагментами та архітектурними елементами (практична та самостійна робота).* Вивчення будови, пластичної, внутрішньої конструкції та характерної пластики різних варіантів зразків.

2.6. *Авторська техніка в живописі.* (практична та самостійна робота). Пластичні особливості. Характерні та пластичні відмінності різних технік. Вивчення та копіювання малюнків різних видатних майстрів та перегляд таблиць.

2.7. *Ракурс в композиції* (практична та самостійна робота). Пластичні особливості будови ракурсів в різних положеннях. Характерні пропорції та пластичні відмінності. Конструктивний малюнок в різних ракурсах з натури. Вивчення та копіювання малюнків різних видатних майстрів та перегляд таблиць.

2.8. *Тематичний натюрморт. Композиція та особливості побудови.* (практична та самостійна робота). Начерки та довготривалі малюнки з натури. Використання різних графічних матеріалів.

2.9. *Архітектоніка побудови внутрішнього каркасу постановки та картини.*

2.10. *Авторський складний натюрморт.* Колорит. Варіанти побудови.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Малюнок та живопис» - словесний (пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (показ, практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1.1.Малюнок натюрморта з геометричних фігур	Оволодіння навичками побудови геометричних об'ємів на площині. Види перспектив	Практичний показ	10
1.2.Живопис натюрморта в техніці гризаль	Основи живопису Тональний градієнт.	Практичний показ	10
1.3.Малюнок драперії	Простір та лінія в побудові драперій та інших складних об'ємів	Практичний показ	10
1.4.Живопис натюрморта в теплій кольоровій гаммі	Оволодіння живописом в теплій кольоровій гаммі .Колорит в живописі. Градієнт палітри теплих кольорів	Практичний показ	10
1.5.Малюнок натюрморта з драперіями на фактуру	Побудова гармонічного простору з використанням фактурних драперій.	Практичний показ	10
1.6.Живопис натюрморта в холодній кольоровій гаммі	Оволодіння живописом в холодній кольоровій гаммі .Колорит в живописі. Градієнт палітри холодних кольорів	Практичний показ	10
1.7.Малюнок натюрморта з геометричною розеткою	Побудова складного простору з геометричною розеткою. Пряма повітрянна перспектива Тональний градієнт в графіці	Практичний показ	10
1.8.Живопис натюрморта в повноцінній кольоровій гаммі	Живопис в техніці лесіровка. Акцент та нюанс в живописі	Практичний показ	10
1.9.Малюнок натюрморта складного з елементами архітектурних форм	Архітектоніка натюрморта. Поняття плановості натюрморта.	Практичний показ	10
1.10.Живопис складного натюрморта на фактуру	Гармонія в композиції .Головне і другорядне в живописі. Оволодіння навичками живописного бачення	Практичний показ	10
Тема 2. 2.1.Малюнок натюрморта з елементами інтер'єру	Дослідження місця предмету в композиції та вміння його вписувати в різних структурних ситуаціях .	Практичний показ	10

2.2.Живопис натюрморта в техніці колаж	Колаж як техніка вирішення колористичних задач Фактурне різноманіття в техніці колаж.	Практичний показ	10
2.3.Малюнок натюрморта тематичного з музичними інструментами	Варіації виконання завдань в різних графічних техніках.	Практичний показ	10
2.4.Живопис натюрморта в техніці пуантилізм	Живописні техніки. Варіанти колористичних рішень картини	Практичний показ	10
2.5.Малюнок натюрморта з архітектурними елементами	Архітектоніка побудови композиції. Поняття ритму в композиції натюрморта	Практичний показ	10
2.6.Живопис натюрморта в авторській техніці	Живописні техніки та варіації вирішення задач в авторських натюрмортах	Практичний показ	10
2.7.Малюнок великого складного натюрморта в ракурсі	Ракурс в композиції натюрморта. Навички бачення виразності ракурсу та використання цього для вирішення певних задач	Практичний показ	10
2.8.Живопис тематичного натюрморта з маскою	Деталь в натюрморті як центр композиції. Головне та другорядне в композиції натюрморта	Практичний показ	10
2.9.Малюнок багаторівневого натюрморта	Розвиток навичок бачення виразного ракурсу .Використання великої кількості деталей в об'єднанні композиції	Практичний показ	10
2.10.Живопис авторського складного натюрморта	Розвиток бачення авторського рішення композиції Варіації ескізів на тему заданого натюрморта	Практичний показ	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав усі завдання самостійної роботи. Демонструє високий рівень образного бачення, творчого мислення, спостережливості, фантазії та самостійності. Володіє навичками академічного рисунка і живопису, грамотно застосовує композицію, перспективу, пропорції, світлотіньові та кольорові співвідношення. Переконаливо передає форму, об'єм, фактуру та матеріальність предметів. Повністю враховує	8-10

рекомендації викладача, своєчасно коригує помилки та вдосконалює роботу.	
Завдання самостійної роботи виконано частково. Здобувач демонструє достатній, але нестабільний рівень володіння навичками малюнка і живопису. Допускає окремі помилки у композиції, пропорціях, перспективі, тональному або кольоровому вирішенні, передачі об'єму та фактури. Не всі рекомендації викладача враховано, робота потребує додаткового доопрацювання.	4-7
Самостійну роботу не виконано або виконано на незадовільному рівні. Здобувач не продемонстрував необхідного рівня практичних навичок малюнка і живопису, не володіє основними принципами композиції, перспективи, пропорційного та тонального/кольорового вирішення. Завдання не виконано, виконано несвоєчасно або без урахування рекомендацій викладача.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Робота виконана повністю та відповідно до поставленого завдання. Продemonстровано високий рівень володіння технікою малюнка і живопису, грамотну композиційну побудову, точність пропорцій і перспективи, переконливе тональне та кольорове вирішення, передачу об'єму, фактури й матеріальності предметів. Творчі рішення самостійні, робота завершена та цілісна.	90-100
Завдання виконано повністю. Робота має достатній композиційний, технічний і художній рівень. Правильно передано основні пропорції, конструкцію, тональні та кольорові співвідношення. Наявні окремі неточності у перспективі, моделюванні форми, кольорі або передачі фактури, які не порушують загальної цілісності роботи.	82-89
Основне завдання виконано. Продemonстровано базове володіння технікою малюнка і живопису, однак наявні окремі помилки у композиції, пропорціях, перспективі, тональному або кольоровому вирішенні. Передача об'єму та матеріальності предметів недостатньо переконлива. Робота потребує доопрацювання.	74-81
Завдання виконано частково. Виявлено суттєві труднощі у композиційній побудові, конструктивному аналізі форми, перспективі, передачі світлотіні та кольорових відношень. Технічні навички сформовані недостатньо, художнє рішення є непослідовним. Робота потребує значного доопрацювання.	64-73
Завдання виконано частково. Виявлено суттєві труднощі у композиційній побудові, конструктивному аналізі форми, перспективі, передачі світлотіні та кольорових відношень. Технічні навички сформовані недостатньо, художнє рішення є непослідовним. Робота потребує значного доопрацювання.	60-63
Завдання не виконано або виконано на незадовільному рівні. Не продемонстровано необхідного рівня практичних умінь у галузі малюнка і живопису. Значна частина робіт відсутня, незавершена або не відповідає поставленим завданням.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

__1__ курс / __I__ семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи										Сума балів
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.15	T 1.6	T 1.7	T 1.8	T 1.9	T 1.10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

__1__ курс / __II__ семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи										Сума балів
T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	T 2.7	T 2.8	T 2.9	T 2.10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Лаптон Е., Філліпс Д. К. Графічний дизайн: Нові основи. Київ : ArtHuss, 2020. 252с.іл.

2. Берджер Д. Як ми бачимо. Харків : IST Publishing, 2020. 176с.іл.
3. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти.
4. Іттен Й. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. Київ : ArtHuss, 2021.136с. іл.
5. Сапін Р. Вид.3. Вінниця : Нова Книга, 2013. 368с.

Додаткова:

1. Коляденко Г. І. Анатомія людини. Г. І. Коляденко. К.: Либідь, 2007.384с.
2. Кржавич Д. П. Українське мистецтво: у3ч. Д. П. Кржавич В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. Львів : Світ, Ч.1. 2003. 356с.; Ч.2. 2004. 267с.; Ч.3. 2005. 286с.
3. Сковронський В. Побутові вироби та іграшки з глини. Київ : Урожай, 1994. 144с.
4. Жишкович В. І. Пластика Х-перша половина ХІVст. Львів : Інститут народознавства,1999. 240с.
5. Прищенко С. Кольорознавство. Київ : Кондор, 2018.